

Dur estiu a la Model de Barcelona

Dos morts, tres intoxicats per sobredosi, cinc presos enfilats a les teulades i convidant els seus col·legues a unir-se a la revolta. Ningú no els va fer cas. Tot, en unes 72 hores.

Tomàs Ribera

El 17 de juliol Andrés Navarro Carreras, de 25 anys d'edat, addicte a la cocaïna i internat al departament psiquiàtric de la Model, es va penjar pel coll amb la corretja dels pantalons lligada a una reixa de les dutxes.

L'endemà José Antonio J. C. morí d'una sobredosi d'heroïna, en una cel·la de la sisena galeria. Uns altres dos presos de la mateixa galeria van ser traslladats a l'hospital Clínic, afectats també per una forta sobredosi que, això no obstant, han pogut superar.

Per si no n'hi havia prou, un altre pres pujava a la teulada. L'endemà n'eren quatre, els que s'enfilaven per l'estructura metàl·lica que aguanta una xarxa, estesa sobre els patis per a evitar que llencin droga des dels carrers propers. És clar, aquesta trampa no pot evitar que a la Model entri droga com la que el passat dia 17 li costà la vida a Andrés Navarro Carreras.

Ara que els presos, amb coratge i desesperació, han descobert una via d'accés a les teulades on esperar que arribi premsa, ràdio i televisió—sobretot televisió—per a cridar les seves protestes, això hauran d'evitar-ho les autoritats penitenciàries: com va dir Michel Foucault, els murs de les presons es construeixen perquè els de fora no vegin el que passa dins.

La presó del carrer d'Entença està pensada per a ser ocupada només per un terç dels interns que s'hi amunteguen habitualment. Dels 2.000 presos que sol haver-hi, una tercera part és addicta a les drogues dures. L'intercanvi de xeringues els converteix en una població d'alt risc per a ser víctimes de la SIDA i de l'hepatitis. La

tuberculosis no és tampoc una excepció, tant a la Model de Barcelona com a d'altres presons d'arreu l'estat. Les violacions són cosa habitual a la presó, i la fiscal de la Audiència de Barcelona, Teresa Compte, ha demanat que la penetració anal amb intimidació sigui castigada com una violació. La petició, la va dirigir durant un judici celebrat la passada setmana quan es processava cinc interns acusats d'haver-ne violat un altre dins de la Model.

Però el problema fonamental és la droga. Tots els sistemes ideats fins ara per a evitar l'entrada de drogues a la Model, han fracassat. Quan es va posar la xarxa sobre els patis, la droga entrà a la presó amagada a la vagina o a l'anus. Quan s'instal·laren aparells de raigs X per detectar la droga amagada dins el cos, els *camells* descobriren que embolicant la mercaderia en un paper especial—paper carbó, per exemple—,

Santiago Martínez Cadarso.

els subtils aparells no detectaven res. I, en fi, els interns que cada dia surten a treballar per tornar a dormir a la penitenciària, les comunicacions *bis-a-bis*, i tanta gent que entra i surt de la presó cada dia encara que sembli mentida, fan de la lluita contra la droga als centres penitenciaris, una batalla tan perduda com la lluita contra la droga al carrer.

Precisament aquesta situació il·lustra molt bé quina és l'autèntica funció de les presons: fer de *dipòsit regulador* de la delinqüència al carrer, i deixar tot això de la reinserció social per a les solemnes declaracions. No es pot parlar de reinserció o rehabilitació d'un individu al qual es manté per la força en un ambient com la Model de Barcelona, on el mercat de la droga, —dura i blana però sobretot dura—, està tan ben proveït que, al cap d'una setmana de posar-se en circulació per Barcelona una partida d'heroïna molt pura que provocà 12 morts, una petita part d'ella esquivà tots els sistemes de vigilància per cobrar-se la víctima número 13 dins de la presó. Almenys aquesta era l'opinió del metge, i del director de la Model, Santiago Martínez Cadarso, que, malgrat les aparences, és considerat en mitjans especialitzats un dels millors directors que hi ha hagut a la presó els darrers deu anys.

Per a Martínez Cadarso, el 80% dels delictes que tenen lloc dins de la Model deriven de la droga. És a dir, que a la presó es delinqueix tant o més que a fora, i si la societat tanca gent a la presó, és per mantenir al carrer un ni-

JORDI MESTRE

Un pres puja a la teulada de la presó.

Galeria de la presó Model de Barcelona.

vell tolerable de delinqüència, i no per redimir ningú.

Però és que, a més, els barcelonins que somien el dia que s'acabarà de construir la presó de la Roca i desaparegui aleshores la Model del centre de la ciutat tenen unes idees prou clares sobre com cal tractar els delinqüents. Segons una enquesta feta entre 7.500 ciutadans de Barcelona, encarregada pel Consell de Seguretat Urbà, tres de cada quatre veïns estan a favor d'endurir el càstig al delinqüent. Un 45% és partidari de restablir la pena de mort per als delictes de sang. Pel que fa a les mesures que prendrien els barcelonins per a combatre la delinqüència, les quatre més citades són: més policies (29,5%); més rigor en el càstig (21,3%); més control de les drogues (12,1%) i la potenciació de la figura del guàrdia de barri (9,5%). Un ex-reclús, si aconsegueix sortir de la presó amb prou fe per a intentar reinserir-se en la societat, es trobarà al carrer amb uns veïns les tres quartes parts dels quals pensen que l'ex-reclús encara s'havia d'haver passat una temporada més llarga sota la tutela de la Direcció General de Presons, i, en alguns casos, haver-lo afusellat segons el parer de vora la meitat dels ciutadans de Barcelona.

Aquestes mesures que prendrien unes persones per privar-ne de llibertat d'altres, augmentar aquesta privació i fins i tot privar-los de la vida, suggereixen l'existència d'un mur invisible més enllà de la Model, una espècie de càstig suplementari al que ha estat presoner institucionalment, aplicat al marge de qualsevol judici.

O sigui, que el que passa a la Model de Barcelona és el mínim del que podria passar amb la calor que fa durant aquesta segona quinzena de juliol. □

LA DIRECCIÓ DE L'«AVUI» POT CANVIAR MENTRE EL DIARI AUGMENTA LES VENDES

«El País» contra l'«Avui»

Els pròxims dies pot quedar resolta la crisi en la direcció de l'«Avui», anunciada divendres passat per «El País». El silenci dels protagonistes no amaga que alguna cosa ben important s'està gestant a la premsa de Catalunya.

P. L. Pla

El món periodístic i editorial català viu una forta polèmica on els protagonistes són els diaris *El País* i *l'Avui*, i el motiu, l'anunci d'una crisi en l'estaf de direcció de *l'Avui* aparegut divendres passat en *El País*. En la informació servida per aquest diari, s'indicava l'immediat recanvi de l'actual editor —Max Cahner— i director —Santiago Ramentol— per qui fins ara ha detingut la delegació del Grupo 16 a Catalunya i el càrrec d'editor del *Setze*, el suplement en català que des de fa dos mesos es distribueix conjuntament amb *Cambio 16* a Catalunya, les illes Balears i el País Valencià, Xavier Domingo. També s'apuntava el fet que Xavier Domingo accediria a *l'Avui* amb un equip de dos directors adjunts, un dels quals seria amb tota probabilitat l'ex-director d'EL TEMPS i actual director de *Setze*, Vicent Sanchis.

La polèmica, però, l'ha suscitada la informació complementària a aquesta notícia, on la redacció d'*El País* a Catalunya relacionava l'última etapa de *l'Avui* amb un acostament als sectors independentistes catalans i la justificació de les activitats terroristes d'ETA, tal com es pot comprovar en el text que reproduïm. La resposta als rumors sobre el canvi en la direcció de *l'Avui* es féu pública el mateix divendres dia 22, amb una nota firmada pel president de Premsa Catalana S. A. (editora del diari), Pere Brossa, en què es desmentia taxativament que hi haguera qualsevol intenció de prescindir de l'actual editor i director. L'endemà, dia 23, un editorial de *l'Avui* ben contundent rebutjava l'estil i el fons de les incriminacions llançades per *El País* i l'acusava d'haver falsejat la realitat.

Davant la possibilitat que en els pròxims dies es confirmen o desmenten quan els rumors apuntats sobre la crisi a *l'Avui*, cal destacar que durant els últims mesos l'equip format per Max Cahner i per Santiago Ramentol ha aconseguit augmentar les vendes diàries en prop de 3.000 exemplars i ha afrontat i superat el repte que ha significat l'aparició en el mercat del Dia-

Max Cahner, editor de l'«Avui».

ri de Barcelona. Així mateix, i segons han reconegut a EL TEMPS fonts dels diferents sectors que hi ha a Convergència Democràtica de Catalunya, *l'Avui* ha aconseguit guanyar en credibilitat i mantenir una línia informativa que no s'ha sotmès excessivament als dictats dels homes que controlen el partit.

Davant els rumors ressenyats per *El País*, el silenci i la prudència s'han imposat entre els protagonistes. Així, el director de *l'Avui*, Santiago Ramentol, va declarar a EL TEMPS que el seu estat és de «perplexitat i sorpresa», així com que «la situació és inversemblant i surrealista, tant que només queden dues possibilitats: una, donar una resposta surrealista, o dues, nantenir-se en silenci». Quant a Xavier Domingo, encara ha estat més lacònic a l'hora de jutjar els fets: «no crec que els periodistes hàgim de ser objecte de la informació —va dir—; per això prefereixo no comentar res sobre el tema».

Perquè els lectors d'EL TEMPS tinguin tots els elements que han suscitat la polèmica, reproduïm íntegres la informació apareguda a *El País* i l'editorial amb què va respondre *l'Avui*.

Article diari «El País»

El president de Premsa Catalana,